

رنج از دیدگاه بودا در جاتک، بانگاہ بہ مشنوی

تألیف:

حسین علی جعفری - رضا رضایی

تابستان ۱۳۹۹

سرشناسه	: علی جعفری، حسین، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: رنج از دیدگاه بودا در جاتکه، با نگاه به مثنوی / تألیف حسین علی جعفری، رضا رضایی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات حکمت و عرفان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۸۰ص. ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۲۳-۵۹-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۷۹-۸۰ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. -- دیدگاه دوباره رنج
موضوع	: Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad, 1207-1273 -- Views on suffering
موضوع	: بودا، ۵۶۳ - ۴۸۳ ق.م. -- دیدگاه دوباره رنج
موضوع	: Gautama Buddha -- Views on suffering
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. -- نقد و تفسیر
موضوع	: Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad, 1207 - 1273 -- Criticism and interpretation
موضوع	: بودا، ۵۶۳ - ۴۸۳ ق.م. -- نقد و تفسیر
موضوع	: Gautama Buddha -- Criticism and interpretation
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق.م. -- نقد و تفسیر
موضوع	: Mowlavi, Jalaloddin Muhammad ibn Muhammad, 1207-1273. Masnavi-- Criticism and interpretation
موضوع	: رنج -- مطالعات تطبیقی
موضوع	: Suffering -- Comparative studies
موضوع	: داستان‌های جاتکه
موضوع	: Jataka stories
موضوع	: رنج در ادبیات
موضوع	: Suffering in literature
موضوع	: رنج -- جنبه‌های مذهبی -- بودیسم
موضوع	: Suffering -- Religious aspects -- Buddhism
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۷ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- 13th century -- History and criticism
شناسه افزوده	: رضایی، رضا، ۱۳۶۷ -
رده‌بندی کنگره	: BJ1۴۰۹
رده‌بندی دیوپی	: ۱۲۸/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۲۹۳۴۲۷

عنوان: رنج از دیدگاه بودا در جاتکه، با نگاه به مثنوی
 تألیف و تدوین: حسین علی جعفری، رضا رضایی
 ناشر: حکمت و عرفان
 طرح جلد و صفحه‌آرایی: عباس فریدی
 نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹
 چاپ و صحافی: آرزوی دیدار
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۲۳-۵۹-۴

انتشارات حکمت و عرفان

تهران، خیابان شهید مصطفی خمینی، کوچه شهید افشار، شهاب ۱، پلاک ۷

تلفن: ۳۳۵۵۸۰۶۸ و ۹۱۲۱۴۳۳۶۶۷

کلیه حقوق این اثر برای مؤلفین محفوظ است.

فهرست مطالب

چکیده	۷
مقدمه	۹
رنج در دین بودایی و جاتکه‌ها	۱۳
منشأ رنج در جاتکه	۲۷
توقف رنج در جاتکه	۴۳
چیستی رنج در ادب پارسی	۵۰
دیدگاه مولانا درباره‌ی سرچشمی رنج‌ها و شرهای عالم	۵۳
انواع رنج در مثنوی	۵۴
مصادیقی از رنج و عوامل رنج‌زا در مثنوی	۵۵
برخی از آثار رنج و غم	۶۴
نمونه‌هایی از راه‌های مقابله با انواع رنج	۶۸
مقایسه‌ی راه‌هایی از رنج در اندیشه‌های بودا و مولوی	۷۵
مقایسه‌ی مفهوم رنج در اندیشه‌های مولوی و بودا	۷۷
فهرست منابع	۷۹

چکیده

حسین علی جعفری^۱رضا رضایی^۲

رنج اعم از رنج روحی یا جسمی، به عنوان امری انفسی است که مستقیماً قابل ادراک است و هر ذی شعوری، با تجربه‌ی شخصی، آن را ادراک می‌نماید. رنج از نظر سیدارته گوتمه نتیجه‌ی گرفتاری در چرخه‌ی باز پیدایی یا تولّد دوباره است و رهایی، سعادت و نیل به رستگاری از دیرباز مورد توجه بیش‌تر مکاتب دینی بوده است. دین بودایی عامل اصلی رنج را جهل در گذشته یا حال آدمی می‌داند که برای درمان و رهایی از آن، راه‌های شریف هشتگانه توصیه می‌شود. پژوهش حاضر بیان می‌دارد که رنج در مرکزیت تمامی داستان‌های جاتکه قرار دارد. بر اساس همین داستان‌ها، رنج جزء ارکان اساسی جهان و انسان است که می‌بایست ضمن شناخت علت آن، از طریق راه‌های شریف هشتگانه آن را پشت‌سر گذاشت و

۱. دانش‌آموخته دکترای تخصصی ادیان و عرفان تطبیقی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات؛ HAJ2186@YAHOO.COM

۲. دانش‌آموخته دکترای تخصصی ادیان و عرفان تطبیقی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات؛ PRO.REZAI@YAHOO.COM

به رهایی رسید. در منظر مولانا در مثنوی نیز رنج به اشکال مختلف تشریح شده و امری درونی است که عامل رسیدن به اهدافی متعالی خواهد بود که برای هدایت انسان بسیار مهم و ضروری است. مولانا در مثنوی برخلاف جاتکه که جهل و نادانی را عامل اصلی و کلیدی رنج می‌داند، جدایی از عالم معنا را دلیل اصلی درد و رنج بشری معرفی می‌کند. لذا علی‌رغم شرایط متناسب برای تأثیرپذیری مولانا از اندیشه‌ی بودا، دیدگاهی متفاوت از رنج و عوامل و اهداف آن وجود دارد. البته شباهت‌های موجود در این دو دیدگاه غیر قابل انکار است.

واژگان کلیدی: مفهوم رنج، بودا، مولانا، جاتکه، مثنوی، چرخه‌ی زایش و مرگ، رهایی از رنج.